

Hvordan vi ved egen foredling og ved import
av nye sorter
prøver å møte behovet i markedet.

Assisterende foredler i potet Bjarne Kjøs

Det er hver enkelt av oss som kan velge om vi vil kjøpe poteter og hvilke poteter vi vil kjøpe.

Det er hver enkelt av oss som sluttbruker som betaler morroa.

Da må vi også kunne sette krav til varekvalitet og sunnhet.

Det offentlige setter krav til at potetene ikke er helseskadelige og ikke inneholder rester av plantevernmidler.

Graminor AS
Hommelstadvegen 60
2322 RIDABU

Deres ref:
Vår ref: 2016/100817
Dato: 11.05.2016
Org.nr: 985399077

Statens tilsyn for planter, fisk, dyr og næringsmidler

TILSYNSRAPPORT MED VEDTAK - FRIGIVELSE AV PLANTEMATERIALE FRA KARANTENE

Mattilsynet viser til dispensasjon for innførsel av in-vitro planter av potet (*Solanum tuberosum*) for testing og plassering i karantene hos NIBIO Plantehelsetjeneste, brev datert 06.01.2016, saksnr 16/2830 og 05.02.16, saksnr 16/26105. Videre vises til mottatt søknad fra Graminor v/ Bjarne Kjøvs den 27.04.2016 om frigivelse av 5 potetsorter, som nå er ferdig testet, fra karantene.

Mattilsynet gjennomførte 09.05.2016 inspeksjon hos NIBIO, Plantehelsetjeneste på Ås i forbindelse med behandling av søknaden.

Til stede fra virksomheten var Kari Ørstad og Dag-Ragnar Blystad. Fra Mattilsynet møtte seniorinspektør Stig Rune Lunde Herbrandsen og seniorinspektør Katri Helena Laubo.

Tilsynet omfattet

- Import av planter og plantemateriale
- Karantenedyrking ved Planteklinikken, NIBIO Ås

Hovedinntrykk

I dispensasjon av 06.01. og 05.02.16 gis Graminor As tillatelse for å innføre in-vitro planter av tilsammen 8 potetsorter fra Nederland, Tyskland og Danmark. Forutsetninger for dispensasjonen var at in-vitro plantene følges av et plantesunnhetssertifikat og at materialet ble ført direkte til karantenestedet ved NIBIO, Plantehelsetjeneste på Ås ved ankomst til Norge og deretter testet i henhold til kravene i *Karantenebestemmelser for planter og plantemateriale m.m. som er forbudt å innføre til*

Bonden setter krav til avling, avsetning, sykdomsresistens og salgbarhet.

Nord Norske bønder har behov for yterike og økonomisk gode sorter.
Dette er viktig næringsøkonomisk og politisk.

Omsetningsleddene og industrien setter krav til utbytte.

Potet er et fantastisk råstoff og brukes til mye, men kan sikkert brukes til mye mer.

Potato strings

Quick and easy
to prepare,
tasty and
healthy!

Quick and easy to prepare

Do you sometimes feel that peeling and cooking potatoes is simply too time consuming after a busy day? Would you like to be able to put a healthy meal on the table within minutes? Discover WOKSI® — the solution for every busy household!

WOKSI® is very healthy fresh, natural and additive free.

WOKSI® is extremely versatile and fun to prepare:

- It goes well with all sorts of vegetables, fish and meat
- WOKSI® is a great complement to any kitchen, European, Asian and Mediterranean
- A perfect accompaniment to a vegetarian and gluten-free diet
- Suitable for all sorts of easy-to-prepare healthy dishes. As a main dish, side dish or even as an appetizer

WOKSI® consists of fresh, thin potato strings that are easy to prepare in a wok. Ready within just 2 minutes! Or faster still — straight from the package in a salad.

The strings are delicious and retain its lovely crispy texture, both raw and stir fried.

Hva er behovet i markedet i morgen, om 5 år, om 10 år?
 Vi vet mye om markedet i dag og nærmeste framtid.
 Vi vet mindre og mindre desto lenger inn i framtida vi beveger oss.
 Den importen vi gjør i dag er ute i produksjon i 2021.
 Den kryssingen vi gjør i dag er i produksjon i 2030.

Deprimerende?

Neida, det kommer sorter hvert år i årene som kommer.

Hvordan prøver vi å møte behovet i markedet?

Etter ønske fra Maarud og Orkla har vi importert sorten **Kiebitz**. Det ble produsert miniknoller av sorten i 2016 og P2 i 2017.

Kiebitz vil være i produksjon i år 2020

Kiebitz

- Herzhaft mit dem ersten Biss -

NORIKA

Parlsveg 4 - 18190 Sams
Tel: 038209 47 600
Fax: 038209 47 666
Mail: info@NORIKA.de
www.NORIKA.de

G08.1974, Buddy X P01-15-51

Chippsort

Avling som målesort

Svært lys stekefarge

Svert sterk mot rust.

Middels sterk mot tørråte på ris.

Middels sterk mot fusarium.

Middels sterk mot foma.

G08.1974 kan være i produksjon i 2021

Etter ønske fra Findus har vi satt i gang søknad om dispensasjon fra importforbudet for innførsel av sorten **Amanda**, SA 94-709-2xInnovator. Denne kan være i produksjon i år 2021.

AMANDA

Solana GmbH & Co. KG
 Albert-Einstein-Ring 5
 22761 Hamburg
 Germany
 Phone +49 (0)40 41 42 40-0
 Fax +49 (0)40 41 77 16
 info@solana.de
 www.solana.de

Main crop, processing variety for the production of excellent dehydrated potatoes and French fries. It can also be marketed as cooking type C ware potato. AMANDA is outstanding in resistances to the nematodes Ro1, 4, Pa 2, 3 and wart diseases 1, 6. Next to its very good pallida resistance, Amanda also shows to be tolerant. It produces oval tubers with yellow skin and creamy flesh. Dry matter achieves 23%. Very good tolerance against Rhizoctonia, black leg, common scab and tuber blight.

Plant

Maturity	Medium early
Plant type	Intermediate
Growth habit	Semi-upright
Color of flower	White
Foliage development	Rapid
Number of tubers	High
Dormancy	Medium, High

Resistances

Nematodes	Ro 1, Ro 4, Pa 2, Pa 3
Potato wart disease	Race 1, Race 6
Leaf blight	Medium, High
Tuber blight	Medium, High
Rhizoctonia	Medium
Black leg	High
Internal rust spot	Medium
Damages	High
Bruising	Medium, High
PLRV	Medium, High

Tuber characteristics

Tuber shape	Oval
Flesh color	Light yellow
Eye depth	Shallow
Skin color	Yellow
Skin characteristic	Netted

Yield and Quality

Market outlet	Ware, French fries, Dehydrated potato products, Mashed
Yield	Medium, High
Share oversize	Low
Share undersize	Medium
Cooking type	Mealy cooking
After cooking discoloration	Low
Discoloration raw	Very low, Low
Dry matter content	Medium

G07-1655, Beluga X BER 02-139-1, pommes frites.

Halvtidlig, god skallkvalitet

Index på 110 i forhold til Astrix.

Tørrstoff på 22,7 %.

Svært god stekekvalitet.

Vi mener dette kan være en erstatter for Laila
I begynnelsen av sesongen.

Lunarossa, Laura x Romanze, Danespo. Sorten kan være i produksjon i 2019.

Kategori:	Røde sorter
Anvendelse:	spisekartoffel
Tidlighet:	middeltidlig
Udbytte:	højt
Top:	middel til høj, dækkende
Knoldstørrelse:	medium til stor
Knoldform:	oval
Knoldantal:	11-13
Knoldfarve:	rød, intens. Glat skind.
Kødfarve:	gul
Øjendybde:	flade øjne

G10-1909, Canberra x AR 03-1317, er en tynnskallet knollrik matpotet. Denne er enda ikke kommet så langt, men viser at det hele tiden er sorter på gang.

Celandine, Franceline x RZ 84-2521, HZPC, mat, salat, skrellesort. Kan være i produksjon i 2020.

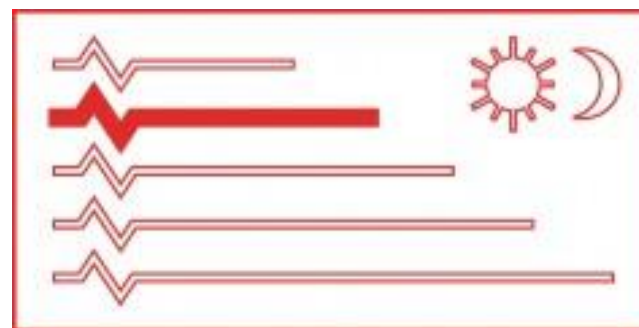
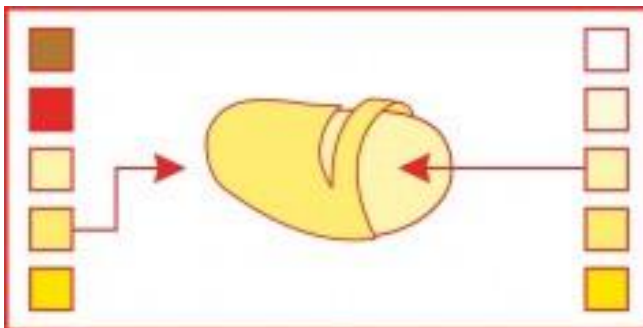
- Very high tuber number
- Firm cooking
- Very good taste
- Good resistance to spraing
- Keeps very bright skin after storage

Skall og kjøttfarge

Tidlighet

Koketype

G06-2020, E 94/82/10 x Monet, er en mat, salat, skrellesort fra Graminor.
En halvsen, nydelig sort med tynt skall.
Denne kan være på markedet i 2021.

G08-3167, P01-18-6 x Blå Kongo, er en Graminor sort med innvendig farge.

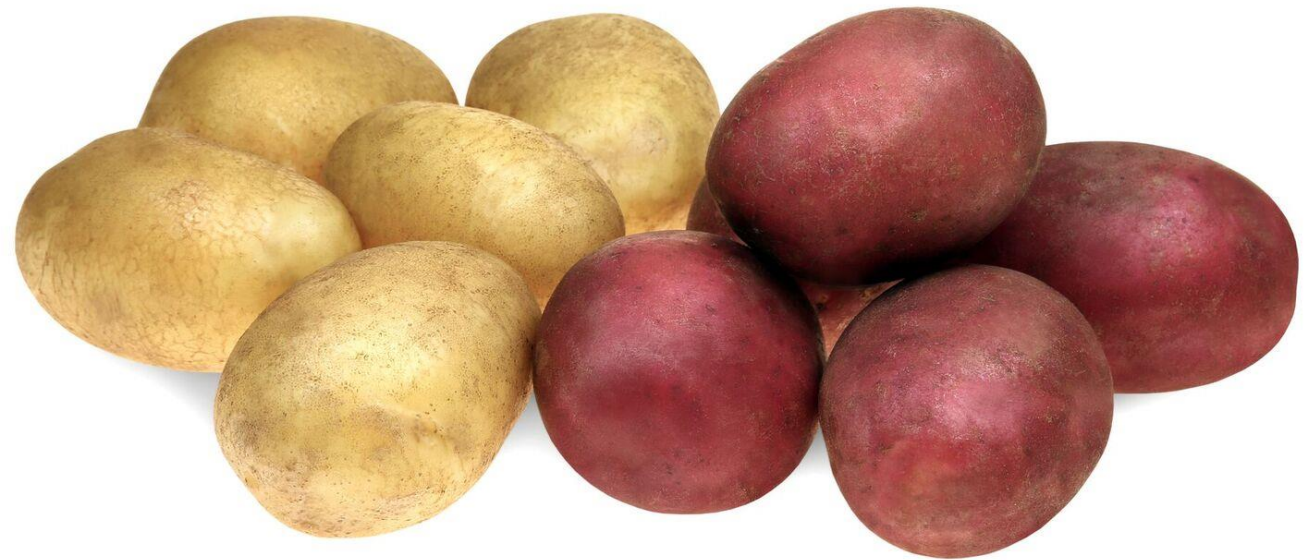
Vi ønsker å lage 5 sorter med farge som går under betegnelsen «krydderpotet».

Hassel og Nansen er Graminors nyeste sorter. Disse vil være i full produksjon i 2018.

Hassel som en veldig tidlig sort og Nansen en smakfull halvsen sort.

Jeg tror oppriktig at vi har mye bra i vente.

Takk for oppmerksomheten